

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๓๓

วันจันทร์ ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกীরณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๓. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๔. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๕. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๖. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	(ลาการประชุม)
๒. นายเจียรชัย ณ นคร	(ลาการประชุม)
๓. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	(ลาการประชุม)
๔. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุขบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เท่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

๓. นายณัฐ ฆโนกุลอนันต์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง

๒. นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเรียม

ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย

๓. นางรัชณี รุจิขจรเดช

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๓๒ วันศุกร์ ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และการดำเนินงานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับองค์กรอิสระให้แล้วเสร็จภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๐ หลังจากนั้นจึงจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และสอบถามว่าคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญคณะต่าง ๆ ได้เริ่มมีการประชุมไปบ้างแล้วหรือไม่

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. นัดประชุมครั้งแรกในวันอังคาร ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. นัดประชุมครั้งแรกในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

นางกีระณา สุมาวงศ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. นัดประชุมครั้งแรกในวันพุธ ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ได้เริ่มมีการประชุมแล้วหรือไม่

นายนครชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ได้ประชุมครั้งแรกไปแล้วเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ และจะนัดประชุมครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะเริ่มพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ภายในเดือนธันวาคม ๒๕๕๙ และสอบถามว่า ในวันนี้มีคณะอนุกรรมการคณะใดประชุมบ้างหรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในวันนี้คณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้มีการพิจารณาสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ของคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ทั้งนี้ ประเด็นต่าง ๆ จะได้นำเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาเมื่อมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน กล่าวว่า คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชนได้รวบรวมความคิดเห็นและสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาประกอบการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้น

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม กล่าวว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุมได้พิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม (ชวเลข) ถึงครั้งที่ ๕๘ แล้ว ทั้งนี้ ได้นำบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตั้งแต่ครั้งที่ ๑ ถึงครั้งที่ ๕๐ มาเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม (ชวเลข) คณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุมได้พิจารณาตัดถ้อยคำหรือข้อความที่พาดพิงบุคคลที่สามหรือไม่

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม ชี้แจงว่า ในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุมได้มีการตัดถ้อยคำหรือข้อความที่พาดพิงบุคคลที่สามด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุมควรพิจารณาตัดถ้อยคำหรือข้อความที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์บุคคลที่สามออกด้วย

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม กล่าวว่า เอกสารที่นำมาเสนอให้ประชุมพิจารณาในวันนี้จะมีเพียงบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น ส่วนรายงานการประชุม (ชวเลข) ไม่ได้นำมาเสนอเพราะมีเอกสารจำนวนมาก ทั้งนี้ หากกรรมการร่างรัฐธรรมนูญผู้ใดประสงค์ที่ตรวจดูรายงานการประชุม (ชวเลข) คณะอนุกรรมการก็เตรียมเอกสารไว้พร้อมที่จะให้ตรวจดูได้ ในส่วนของการพิจารณาของคณะอนุกรรมการนั้นจะมีการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมไปพร้อมกับรายงานการประชุม (ชวเลข)

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม กล่าวว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุมจะพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของรายงานการประชุม (ชวเลข) เป็นส่วนใหญ่ เพราะมีถ้อยคำหรือข้อความพาดพิงบุคคลที่สาม และมีถ้อยคำผิดหรือตกหล่นมากกว่าบันทึกการประชุม ในส่วนของบันทึกประชุมที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมน้อยมาก ทั้งนี้ บันทึกการประชุมที่คณะอนุกรรมการนำมาเสนอให้พิจารณาอาจเป็นประโยชน์ต่อการทบทวนความจำเป็นในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาให้กับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะขอแจ้งงดจรรยาบรรณการประชุม (ชวเลข) ได้หรือไม่ เนื่องจากในการประชุมของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะมีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่จดบันทึกการประชุม และมีการบันทึกเสียงการประชุมไว้ด้วยแล้ว และสอบถามอีกว่าหลังจากทำบันทึกการประชุมเสร็จแล้วจะมีการลบบันทึกเสียงการประชุมหรือไม่

นายนาถ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หลังจากเจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกการประชุมเสร็จแล้วจะมีการลบบันทึกเสียงการประชุม

ประธานกรรมการกล่าวว่า บันทึกการประชุมเป็นหลักฐานสำคัญของการประชุม และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะพิจารณารับรองเฉพาะบันทึกการประชุมเท่านั้น ส่วนรายงานการประชุม (ขอเลข) จะไม่มีการพิจารณารับรองเพราะถือว่าเป็นเพียงส่วนประกอบเท่านั้น การจดยางานการประชุม (ขอเลข) ในระหว่างการประชุมจะทำให้การแสดงความคิดเห็นและการอภิปรายของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่เป็นไปโดยสะดวก

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายการประชุม กล่าวว่า ในการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายการประชุม (ขอเลข) ของคณะอนุกรรมการจะมีการนำรายงานการประชุม (ขอเลข) มาตรวจสอบเทียบกับบันทึกการประชุมเพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุม (ขอเลข) และบันทึกการประชุมให้มีความถูกต้องมากที่สุด แต่ถ้าที่ประชุมเห็นว่าไม่ควรมีการจดยางานการประชุม (ขอเลข) ในการประชุมของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็อาจให้จดยางานการประชุม (ขอเลข) ก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า บันทึกเสียงการประชุมสามารถนำมาตรวจสอบเทียบกับบันทึกการประชุมได้ การจดยางานการประชุม (ขอเลข) ในระหว่างการประชุมอาจทำให้แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีถึงสามแห่ง คือ บันทึกการประชุม รายงานการประชุม (ขอเลข) และบันทึกเสียงการประชุม และสอบถามว่า ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่มีวิธีการดำเนินการอย่างไรในการจัดทำบันทึกการประชุม

นายนาถ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เอกสารที่เป็นหลักฐานของการประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะประกอบด้วยบันทึกการประชุม และรายการประชุม (ขอเลข) ส่วนบันทึกเสียงประชุมนั้นเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้จัดบันทึกการประชุมจัดทำบันทึกการประชุมเสร็จแล้วจะลบบันทึกเสียงประชุมที่บันทึกไว้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การจดยางานการประชุม (ขอเลข) จะเป็นการจดแบบคำต่อคำทำให้ในรายงานการประชุมอาจปรากฏถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม หรือพาดพิงบุคคลที่สาม และสอบถามว่าสภาผู้แทนราษฎรจะมีการพิจารณารับรองบันทึกการประชุมหรือรายงานการประชุม (ขอเลข)

นายนาถ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า สภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณารับรองรายงานการประชุม (ขอเลข) เพียงอย่างเดียว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการประชุมของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนับต่อจากนี้ไปควรงดการจดยางานการประชุม (ขอเลข) หากมีปัญหาเกี่ยวกับบันทึกการประชุมก็ให้ไปตรวจสอบเทียบกับบันทึกเสียงการประชุมแทน และสอบถามว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายการประชุมได้พิจารณาตรวจรายงานการประชุม (ขอเลข) โดยละเอียดหรือไม่อย่างไร

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายการประชุม ชี้แจงว่า ในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายการประชุมจะมีการตัดถ้อยคำหรือข้อความที่พาดพิงบุคคลที่สามออกทั้งหมด

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ในประเด็นที่ได้รับมาจากการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นบางมาตรา โดยเริ่มจากร่างมาตรา ๙ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๙

“มาตรา ๙ บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ จำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี

(๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ หรือมาตรา ๙๘ (๕) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๗) หรือ (๑๘) ของรัฐธรรมนูญ

(๔) อยู่ในระหว่างถูกสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๕) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือเป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๑ หรือเป็นผู้แจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๘

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมของพรรคการเมืองคนละไม่น้อยกว่าสองพันบาท แต่ไม่เกินห้าแสนบาท”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในมาตรานี้มีประเด็นที่ได้รับจากการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๑. ขอให้กำหนดอายุผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี จากที่กำหนดไว้มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี เพื่อให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้มีส่วนร่วมทางการเมือง

๒. ขอกำหนดในการจัดตั้งพรรคการเมืองควรมีความยืดหยุ่นมากกว่านี้

๓. ขอให้ปรับปรุงอัตราการจ่ายเงินทุนประเดิม โดยควรปรับลดจำนวนเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองจากคนละไม่น้อยกว่าสองพันบาท เป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่าหนึ่งพันและไม่ให้เกินสองแสนบาท จากเดิมที่กำหนดให้ไม่เกินห้าแสนบาท เพื่อป้องกันมิให้ผู้ริเริ่มก่อตั้งพรรคมีลักษณะเหมือนเป็นการส่งเสริมนายทุนเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง

๔. การกำหนดเรื่องเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองและการเก็บเงินค่าสมาชิกขัดกับรัฐธรรมนูญ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การแก้ไขเพิ่มเติมอายุของผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองจากเดิมไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีเป็นไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีอาจไม่เหมาะสม เพราะผู้ที่มีอายุไม่ถึงยี่สิบปีบริบูรณ์ยังไม่เป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะ การดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองจึงอาจต้องให้ผู้ปกครองให้ความยินยอมเสียก่อน และสอบถามว่า เหตุใดความในมาตรานี้จึงนำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของมาตรา ๙๘ ของร่างรัฐธรรมนูญมากำหนดไว้ใน (๓) ของร่างมาตรานี้เพียงเท่านั้น และเหตุใดจึงมิได้นำความใน (๑) และ (๒) ของมาตรา ๙๘ ของร่างรัฐธรรมนูญมากำหนดไว้ใน (๓) ของร่างมาตรานี้ด้วย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า เดิมร่างมาตรานี้มีการนำ (๑) (๒) (๔) (๕) (๗) (๘) (๙) (๑๑) (๑๗) และ (๑๘) ของมาตรา ๙๘ ของร่างรัฐธรรมนูญมากำหนดไว้ใน (๓) ของร่าง

มาตรานี้ แต่ไม่ทราบว่าเป็นเหตุใดความใน (๓) ของร่างมาตรานี้จึงเหลือเพียง (๕) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๗) หรือ (๑๘) ของมาตรา ๔๘ ของร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรพิจารณานำอนุมาตราต่าง ๆ ในมาตรา ๔๘ ของร่างรัฐธรรมนูญมากำหนดไว้ใน (๓) ของร่างมาตรานี้ให้เหมาะสมและครบถ้วน โดยอนุมาตราที่จะต้องนำมากำหนดไว้ด้วย คือ (๖) และสอบถามว่า เหตุใดจึงมิได้นำ (๔) ของมาตรา ๔๘ ของร่างรัฐธรรมนูญมากำหนดไว้ด้วย

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน (๔) ของมาตรา ๔๘ ของร่างรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๔๖ ซึ่งกำหนดไว้ในส่วนต้นของ (๓) ของร่างมาตรานี้แล้ว ทั้งนี้ ควรตัดคำว่า “สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง” ใน (๓) ของร่างมาตรานี้ออก เนื่องจากความใน (๕) ของมาตรา ๔๘ ของร่างรัฐธรรมนูญกำหนดเรื่องการระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งชั่วคราวไว้แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๔) ของมาตรา ๔๘ ของร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้นำความ (๓) เรื่องการต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายในมาตรา ๔๖ ของร่างรัฐธรรมนูญมากำหนดไว้ด้วย

นายธนวัฒน์ สังก์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๔๘ (๖) ของร่างรัฐธรรมนูญกำหนดเรื่องของการต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลซึ่งแตกต่างจากมาตรา ๔๖ (๓) ของร่างรัฐธรรมนูญ ความใน (๖) ของมาตรา ๔๘ ของร่างรัฐธรรมนูญจึงนำ (๑) (๒) และ (๓) ของมาตรา ๔๖ ของร่างรัฐธรรมนูญมากำหนดไว้เพียงสามอนุมาตราเท่านั้น ในส่วนของความใน (๓) ของร่างมาตรานี้ในส่วนต้นมีการกล่าวถึงมาตรา ๔๖ ของร่างรัฐธรรมนูญไว้แล้วจึงไม่ต้องนำ (๖) ของมาตรา ๔๘ ของร่างรัฐธรรมนูญมากำหนดไว้ใน (๓) ของร่างมาตรานี้อีก

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในมาตรา ๔๖ (๓) ของร่างรัฐธรรมนูญ เป็นเรื่องของการต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นคดีที่ยังไม่เสร็จสิ้น ส่วนความมาตรา ๔๘ (๖) ของร่างรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องของการต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล การที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะนำอนุมาตราทั้งหมดของมาตรา ๔๖ ของร่างรัฐธรรมนูญมากำหนดไว้ด้วย อาจไม่เหมาะสม

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรนำ (๔) ของมาตรา ๔๘ ของร่างรัฐธรรมนูญมากำหนดไว้ใน (๓) ของร่างมาตรานี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๖) (๑๔) และ (๑๖) ของมาตรา ๔๘ ของร่างรัฐธรรมนูญก็จะต้องนำมากำหนดไว้ใน (๓) ของร่างมาตรานี้ด้วย เพราะสมาชิกวุฒิสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระไม่ควรเข้ามายุ่งเกี่ยวกับพรรคการเมือง และสอบถามว่าเหตุใดจึงไม่นำความใน (๑๒) ของมาตรา ๔๘ ของร่างรัฐธรรมนูญมากำหนดไว้ใน (๓) ของร่างมาตรานี้ด้วย

นายธนวัฒน์ สังก์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ไม่ได้ห้ามข้าราชการเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งพรรคการเมือง แต่ห้ามมิให้ข้าราชการเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) ของมาตรานี้ เป็นดังนี้

“(๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๔๘ (๑) (๒) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๔) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘) ของรัฐธรรมนูญ”

และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไปพิจารณาตรวจสอบว่าความใน (๓) ของร่างมาตรานี้มีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ และมีประเด็นใดที่ยังขาดตกบกพร่องอยู่อีกหรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ได้บัญญัติหลักการเรื่องการห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองไว้ในร่างมาตราใด รวมทั้งในกฎหมายอื่นมีบทบัญญัติลักษณะเดียวกันหรือไม่

นายพัชโรดม ลิ้มปิขะฐีแยร อธิการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หลักการเรื่องการห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง บัญญัติไว้ในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๒๒ ที่กำหนดว่า “ในกรณีที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนว่าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคสามให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและมีคำสั่งห้ามผู้บริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุดังกล่าวดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาสี่ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่งคำสั่งดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “หรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง” ใน (๓) เป็นลักษณะต้องห้ามตามร่างมาตรา ๙๘ (๕) ไม่จำเป็นต้องบัญญัติความดังกล่าวใน (๓) ซ้ำอีก

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง” ใน (๓) เป็นการอธิบายขยายความในเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมือง ว่าจะต้องไม่เป็นบุคคลที่ถูกต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามที่บัญญัติในร่างมาตรา ๙๖ และร่างมาตรา ๙๘

ส่วนกรณีบุคคลที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ (๓) ของร่างรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า “ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย” ซึ่งเป็นกรณีถูกคุมขังในวันเลือกตั้งจึงเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองบัญญัติแตกต่างไปจากบทบัญญัติในมาตรา ๙๖ ของร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมืองที่จะบัญญัติในร่างมาตรา ๙ (๓) ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ควรบัญญัติห้ามเฉพาะกรณีตามมาตรา ๙๖ (๑) (๒) และ (๔) ของร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น ส่วนลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๖ (๓) ของร่างรัฐธรรมนูญมีลักษณะเดียวกับลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติในมาตรา ๙๘ (๖) ของร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้บัญญัติห้ามไว้แล้ว ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) เป็นดังนี้ “(๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ (๑) (๒) หรือ (๔) หรือมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๔) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอว่า บทบัญญัติใน (๓) ควรบัญญัติในลักษณะว่า ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) เป็นดังนี้ “(๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตาม **มาตรา ๙๖ หรือ**มาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๔) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”

นายประพันธ์ นายโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับเรื่องเงินทุนเพิ่มเติมของ

พรรคการเมืองตามที่บัญญัติในวรรคสองของร่างมาตรา ๙ ซึ่งมีผู้เสนอความเห็นต่อหลักการดังกล่าว จำนวนสองประเด็น ดังนี้

ประเด็นหนึ่ง ขอให้ปรับปรุงอัตราการจัดสรรเงินอุดหนุนเพิ่มเติมของพรรคการเมือง โดยควรปรับลดจำนวนเงินอุดหนุนเพิ่มเติมของพรรคการเมืองจากคนละไม่น้อยกว่าสองพันบาทแต่ไม่เกินห้าแสนบาท เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินสองแสนบาท เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นการส่งเสริมนายทุนเข้ามาเป็นผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมือง

ประเด็นที่สอง หลักการเรื่องเงินอุดหนุนเพิ่มเติมพรรคการเมืองและการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมือง เป็นหลักการที่ขัดต่อหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ของร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า มีผู้เสนอความเห็นในการจัดสรรเงินอุดหนุนเพิ่มเติมของพรรคการเมืองซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ข้อหนึ่งในการจัดตั้งพรรคการเมือง เนื่องจากการกำหนดให้มีเงินอุดหนุนเพิ่มเติมของพรรคการเมืองเป็นการบัญญัติกฎหมายที่มีลักษณะปิดกั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองจัดตั้งได้ยากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับที่เคยบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดไว้แต่เพียงว่าในขณะที่เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองให้มีผู้เริ่มก่อการเพียงสิบห้าคนก็สามารถดำเนินการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้ แต่พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคนภายในหนึ่งปีนับแต่วันจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งบัญญัติแตกต่างจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ที่กำหนดว่าในขณะที่เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน

ส่วนบทบัญญัติในเรื่องเงินอุดหนุนเพิ่มเติมของพรรคการเมือง ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความเห็นว่าเป็นหลักการที่จะสร้างอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองขนาดเล็ก อย่างไรก็ตามการบัญญัติหลักการในเรื่องเงินอุดหนุนเพิ่มเติมพรรคการเมืองลักษณะดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อเจตนารมณ์ในมาตรา ๔๕ ของร่างรัฐธรรมนูญ ในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ประชาชนในระดับรากหญ้าที่มีความสนใจทางการเมืองอย่างแท้จริงซึ่งมีจำนวนมากแต่ไม่มีโอกาสเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเนื่องจากไม่มีเงินเพียงพอที่จะจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองได้ หากกำหนดให้ประชาชนจะต้องจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองเพื่อแลกกับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองก็อาจเป็นการยากสำหรับประชาชนในระดับรากหญ้า ดังนั้น หลักการในเรื่องการกำหนดค่าบำรุงพรรคการเมือง ควรกำหนดให้ประชาชนระดับรากหญ้าเป็นสมาชิกประเภทสมทบโดยไม่ต้องเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองหรือเรียกเก็บในอัตราที่น้อยที่สุด จะเหมาะสมมากกว่า

- การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเสมอไป โดยประชาชนสามารถรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เช่น กลุ่มชานา กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น ซึ่งสามารถเสนอแนะความเห็น แนวความคิดเรื่องผลประโยชน์ของกลุ่มตนต่อพรรคการเมืองต่างๆ ได้เช่นเดียวกัน ซึ่งในความเป็นจริงพรรคการเมืองควรรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนที่รวมกลุ่มกันดังกล่าว หากพรรคการเมืองเห็นว่าข้อเสนอแนะนั้นเป็นข้อเสนอแนะที่ดีก็ควรนำไปใส่ไว้ในนโยบายของพรรคการเมืองเพื่อนำไปเป็นนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง วิธีการดังกล่าวพรรคการเมืองเองก็จะได้รับประโยชน์โดยได้คะแนนเสียงจากประชาชนที่รวมกลุ่มกันดังกล่าว

- ประชาชนที่ไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเป็นการเฉพาะก็สามารถให้การสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนชื่นชอบได้ โดยไม่มีกฎหมายห้าม

- คณะกรรมการตรวจหลักการเรื่องเงินทุนประเดิมของพรรคการเมือง และหลักการเรื่องค่าบำรุงพรรคการเมืองไว้ตามเดิม แต่อาจปรับลดจำนวนเงินลงถึงแม้จำนวนเงินจะแตกต่างจากเจตนารมณ์ของคณะกรรมการในการกำหนดเรื่องเงินทุนประเดิมพรรคการเมืองหรือการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองก็ตาม แต่คณะกรรมการก็สามารถอธิบายได้ว่าการปรับปรุงหลักการดังกล่าว เป็นการปรับปรุงตามที่มีผู้เสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

- รูปแบบการบัญญัติเรื่องระยะเวลาตามที่บัญญัติในบทเฉพาะกาลมีกรอบระยะเวลาแตกต่างกันในหลายมาตรา คณะกรรมการควรปรับกรอบระยะเวลาให้เป็นเวลาเดียวกันโดยการกำหนดระยะเวลาขั้นสูงสุดให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น หนึ่งร้อยแปดสิบวัน เป็นต้น เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด

- อัตราค่าบำรุงพรรคการเมืองที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กำหนดให้พรรคการเมืองเป็นผู้กำหนดอัตราค่าบำรุงพรรคการเมืองไว้ในข้อบังคับพรรคการเมืองว่าจะเรียกเก็บจากสมาชิกในอัตราปีละเท่าใด

- เงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองที่เรียกเก็บจากผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมืองจำนวนห้าร้อยคน ๆ ละสองพันบาทนั้น เป็นจำนวนที่สูงเกินไป ควรปรับลดจำนวนลงโดยให้เรียกเก็บจากผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมืองในอัตราคนละหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินสองแสนบาท รวมทั้งขยายระยะเวลาการเก็บรวบรวมเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองออกไปจากเดิมที่กำหนดให้พรรคการเมืองดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันจัดตั้งพรรคการเมือง

- ระยะเวลาการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและจำนวนสมาชิกในสาขาพรรคการเมือง มีผู้เสนอความเห็นควรขยายเงื่อนไขดังกล่าวออกไป เพื่อเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองสามารถเชิญชวนบุคคลให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในแต่ละสาขาของพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองได้กำหนดให้พรรคการเมืองดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้ครบจำนวนตามที่กำหนดภายในหนึ่งปี ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า บทบัญญัติวรรคสองของร่างมาตรา ๙ มีอดีตหัวหน้าพรรคการเมืองพรรคหนึ่งให้ข้อมูลว่า การรวมกันเป็นพรรคการเมืองมีความจำเป็นต้องใช้เงินในการบริหารกิจการของพรรคการเมือง แม้ในอดีตพรรคการเมืองบางพรรคจะมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบพรรคคอมมิวนิสต์ก็ตาม ซึ่งพรรคการเมืองที่มีลักษณะดังกล่าวแม้ว่าจะไม่ได้รับความนิยมนอกจากประชาชนแต่ปัจจุบันก็ยังคงมีพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบพรรคคอมมิวนิสต์อยู่ จึงเกิดประเด็นคำถามว่าแล้วพรรคการเมืองเหล่านั้นทำงานทางการเมืองได้อย่างไร ซึ่งในประเด็นดังกล่าวได้รับทราบข้อมูลว่าการทำงานของพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบพรรคคอมมิวนิสต์ทำงานทางการเมืองได้โดยอาศัยอุดมการณ์ทางการเมืองของสมาชิกซึ่งมิได้อาศัยปัจจัยเรื่องค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นปัจจัยหลักในการทำงานทางการเมือง จึงมีข้อเสนอว่าไม่ควรระบุจำนวนเงินทุนประเดิมพรรคการเมืองและค่าบำรุงพรรคการเมืองไว้ในกฎหมาย ควรกำหนดเฉพาะหลักการแบบเปิดกว้างว่าให้ผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมืองจะต้องมีส่วนร่วม ส่วนรูปแบบ วิธีการ และจำนวนเงินที่จะเรียกเก็บจากผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองเป็นผู้กำหนดเพื่อคงอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองไว้ นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะที่น่าสนใจในเรื่องการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแล้วจะได้รับสิ่งใดตอบแทน

เนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยสมาชิกส่วนใหญ่ไม่เสียค่าบำรุงพรรคการเมืองจนเคยชินกับวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าว จึงมีกลุ่มบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับการร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ บิดเบือนหลักการว่าคณะกรรมการพยายามร่างกฎหมายเพื่อให้พรรคการเมืองเป็นพรรคการเมืองของนายทุน ซึ่งทำให้สังคมเกิดความเข้าใจผิดในเรื่องการจะจัดตั้งพรรคการเมืองว่าจะต้องมีเงินเป็นปัจจัยหลักจึงจะสามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้ จึงทำให้ผู้ริเริ่มก่อตั้งพรรคการเมืองต้องไปขอรับการสนับสนุนจากนายทุนต่างๆ ส่วนการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ไม่อยากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองยกเว้นผู้มีอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างมั่นคงเท่านั้นที่จะเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เนื่องจากสังคมมองว่าเมื่อเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแล้วไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทนใดๆ

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การเปลี่ยนแปลงหลักการที่บัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการจะต้องตอบคำถามตนเองให้ได้ด้วยว่า หลักการที่คณะกรรมการกำหนดเงื่อนไขในเรื่องการจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ในร่างรัฐธรรมนูญทั้งประเด็นเรื่องจำนวนสมาชิกและเรื่องเงินทุนประเดิมของพรรคการเมือง เจตนารมณ์ก็เพื่อแก้ไขปัญหาของพรรคการเมือง ซึ่งในความเป็นจริงพรรคการเมืองบางพรรคมีนายทุนของพรรคการเมืองเพียงคนเดียวหรือสองคนก็สามารถเป็นเจ้าของพรรคการเมืองนั้นได้ ส่วนสมาชิกพรรคการเมืองเป็นเพียงตัวประกอบเท่านั้น ดังนั้น เจตนารมณ์ของคณะกรรมการที่กำหนดในเรื่องเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองและจำนวนสมาชิก จุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของพรรคการเมืองในอัตราส่วนที่เท่ากัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัจจุบันมีการนำหลักการในเรื่องการจัดตั้งพรรคการเมืองไปปนกับหลักการเรื่องการรวมกลุ่มการเมืองซึ่งเป็นคนละประเด็นกัน โดยการรวมกลุ่มการเมืองจะมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือไม่ก็ได้ ซึ่งแตกต่างจากการดำเนินการของพรรคการเมือง คณะกรรมการได้กำหนดให้พรรคการเมืองจะต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งอย่างน้อยในขณะจัดตั้งพรรคการเมืองก็ต้องมีเงินทุนสำหรับการจัดงานเพื่อระดมทุนหาเงินสนับสนุนให้แก่พรรคการเมือง หรือกรณีจัดตั้งพรรคการเมืองก็จะต้องมีการประชุมสมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง หากไม่มีเงินทุนเริ่มต้นแล้วพรรคการเมืองจะจัดประชุมได้อย่างไร ส่วนจำนวนเงินทุนประเดิมที่เรียกเก็บจากสมาชิกในขณะจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น หากปรับลดลงเหลือจำนวนคนละไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินสองแสนบาท แต่เงินทุนประเดิมจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทเพื่อรักษาหลักการเดิมของคณะกรรมการที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ประเด็นที่ต้องระมัดระวังคือ เรื่องพรรคนอมินี กรณีนายทุนพรรคการเมืองให้บุคคลอื่นเป็นรัฐมนตรีแทนตนเอง ซึ่งในอดีตการดำเนินการของนายทุนพรรคการเมืองสังคมสามารถรับรู้ได้ว่าพรรคการเมืองหรือรัฐมนตรีคนใดเป็นนอมินีของนายทุนพรรคการเมือง ซึ่งหากหลักการที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มีลักษณะเข้มงวดมากเกินไปอาจทำให้นายทุนพรรคการเมืองตั้งกรรมการบริหารพรรคการเมืองแทนตนเอง เพื่อให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองรับผิดชอบแทนตนก็ได้ ดังนั้น หากปรับลดจำนวนเงินทุนประเดิมลงเหลือจำนวนสองแสนบาทซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยเกินไปและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง เนื่องจากเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองจะเป็นเงินที่นำไปใช้ในการเลือกตั้งเป็นอันดับแรก การปรับลดจำนวนเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองจะเป็นการทำให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมืองแบบไม่โปร่งใสได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงมีข้อเสนอให้ปรับลดจำนวนเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองที่เรียกเก็บจากผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน จากเดิมที่กำหนดให้เรียกเก็บในอัตราคนละไม่น้อยกว่าสองพันบาทแต่ไม่เกินห้าแสนบาท ให้เหลือจำนวนไม่เกินสองแสนบาท

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความเห็นของประชาชน ชี้แจงว่า ประเด็นที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาตั้งข้อสังเกตกรณีการกำหนดให้เรียกเก็บเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองจากผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมืองในอัตราคนละไม่น้อยกว่าสองพันบาทแต่ไม่เกินห้าแสนบาท จะมีนายทุนของพรรคการเมืองบางกลุ่มเท่านั้นที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะให้การสนับสนุนเงินเพื่อเป็นเงินทุนประเดิมในอัตราขั้นสูงสุดได้ และทำให้บุคคลดังกล่าวมีบทบาทในการบริหารพรรคการเมืองได้มากกว่าผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมืองที่จ่ายเงินทุนประเดิมในจำนวนที่น้อยกว่า ดังนั้น การปรับลดจำนวนเงินขั้นสูงลงก็จะเป็นการขยายฐานเพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกที่มีศักยภาพพร้อมจะจ่ายเงินสองแสนบาทได้มีบทบาทมากขึ้นในการบริหารพรรคการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า พรรคการเมืองบางพรรคต้องการคงสถานะความเป็นพรรคการเมืองแต่กลับไม่ให้ความสำคัญกับการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งเป็นผู้บิดเบือนข้อเท็จจริงต่อประชาชนว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้กำหนดหลักการที่เป็นการกีดกันคนยากจนไม่ให้มีบทบาททางการเมือง ทั้งที่พรรคการเมืองเองกลับไม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองแต่จัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อหวังเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง ต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทโดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมของพรรคการเมืองคนละไม่น้อยกว่าสองพันบาทแต่ไม่เกินห้าแสนบาท”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติความในวรรคสองแม้จะกำหนดอัตราขั้นสูงของการจ่ายเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาพรรคการเมืองจากนายทุนของพรรคการเมืองได้

- คณะกรรมการควรยืนยันหลักการในเรื่องการกำหนดเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองและการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองไว้ แต่อาจปรับลดจำนวนเงินทุนประเดิมลงเพื่อให้พรรคการเมืองต่างๆ สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ นอกจากนี้ การปรับลดจำนวนเงินทุนประเดิมจะเป็นการคงหลักการในเรื่องความเป็นเจ้าของพรรคการเมืองของสมาชิกพรรคการเมืองไว้ตามหลักการที่บัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ผู้เสนอความเห็นในการจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองในประเด็นเรื่องเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองนั้น มิได้เสนอให้ตัดหลักการเรื่องเงินทุนประเดิมออกแต่เสนอให้ปรับลดจำนวนเงินเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินสองแสนบาท เพื่อป้องกันมิให้เป็นการส่งเสริมกลุ่มนายทุนให้เข้ามาบริหารพรรคการเมืองหรือเข้ามามีบทบาทสำคัญในพรรคการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรคงอัตราการเก็บเงินทุนประเดิมจากผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมือง โดยเรียกเก็บคนละไม่น้อยกว่าสองพันบาทซึ่งเป็นหลักการที่บัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ อาจปรับลดอัตราขั้นสูงจากไม่เกินห้าแสนบาทเป็นสองแสนบาทได้

- การปรับลดจำนวนเงินขั้นต่ำเป็นหนึ่งพันบาทจะทำให้ประชาชนในระดับรากหญ้าได้เข้ามามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองได้มากขึ้น

- เรื่องทุนประเดิมของพรรคการเมือง ในต่างประเทศมีแนวคิดให้พรรคการเมืองไปกำหนดว่าจะให้มีทุนประเดิมของพรรคการเมืองจำนวนเท่าใดสำหรับการจะจัดตั้งพรรคการเมือง ส่วนผู้ร่วมก่อตั้ง

พรรคการเมืองจะเป็นบุคคลใด หรือจำนวนเงินที่ผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมืองจ่ายเป็นเงินทุนประเดิมเป็นจำนวนเท่าใดก็ได้ แต่จะต้องเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะทำให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินงานทางการเมืองได้ทันที ส่วนค่าบำรุงพรรคการเมืองมีมาตรการบังคับให้สมาชิกทุกคนจะต้องจ่ายในจำนวนเท่ากันแม้แต่ผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมืองซึ่งจ่ายเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองไปแล้วก็ตาม ก็จะต้องรับผิดชอบจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองเช่นเดียวกับสมาชิกคนอื่นเช่นเดียวกัน เพื่อให้สมาชิกทุกคนมีสถานะความเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน ส่วนเงินนอกเหนือจากค่าบำรุงพรรคการเมืองหรือเงินทุนประเดิมที่สมาชิกมอบให้แก่พรรคการเมือง ถือเป็นเงินบริจาค

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักคิดในเรื่องการกำหนดเงินทุนประเดิมของพรรคการเมืองนั้น ภายหลังจากจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว พรรคการเมืองจะสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ทันทีจะต้องมีเงินทุนประเดิมอย่างน้อยสองล้านบาท เพื่อเป็นค่าบริหารจัดการพรรคการเมืองในระยะเริ่มต้นเป็นเงินจำนวนห้าแสนบาท ส่วนจำนวนเงินที่เหลือจัดเตรียมไว้สำหรับส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งจะทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองสามารถดำเนินการได้ทันที ส่วนเหตุผลที่ปรับลดจำนวนเงินทุนประเดิมลงเหลือหนึ่งล้านบาท เนื่องจากเพื่อความคล่องตัวของพรรคการเมืองในการหาเงินทุนประเดิม อย่างไรก็ตาม การปรับลดจำนวนเงินทุนประเดิม ควรคงหลักการว่าจะต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท ส่วนจำนวนเงินขั้นต่ำขั้นสูงอาจปรับลดได้ ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมวรรคสองเป็นดังนี้ “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง ต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท โดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิม ของพรรคการเมืองคนละไม่น้อยกว่าสองหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินห้าแสนบาท”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙ บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ จำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี

(๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตาม หมวด ๕๖ หรือ มาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๔) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๔) อยู่ในระหว่างถูกสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๕) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือเป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๑ หรือเป็นผู้แจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๘

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง ต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท โดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิม ของพรรคการเมืองคนละไม่น้อยกว่าสองหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินห้าแสนบาท”

มาตรา ๑๐

“มาตรา ๑๐ ก่อนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ ต้องประชุมร่วมกันโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคนเพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง และข้อบังคับ

(๒) เลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารพรรคการเมือง

(๓) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการกำหนด

ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองตาม (๑) ต้องไม่มีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่จดทะเบียนหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ หรือของพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งไว้แล้วตามมาตรา ๑๘

การประชุมตามวรรคหนึ่งต้องมีบันทึกการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร และมติของที่ประชุมให้เป็นที่ปฏิบัติตามเสียงข้างมากของผู้เข้าร่วมประชุม โดยผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ซึ่งต้องทำโดยเปิดเผย และการมอบหมายให้ลงคะแนนแทนกันจะกระทำมิได้

ในกรณีที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๘ ให้ถือว่าการประชุมตามวรรคหนึ่งเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่หนึ่งของพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมือง” ใน (๒) อาจเกิดปัญหาตีความได้ว่าหมายความรวมถึงหัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง หรือนายทะเบียนพรรคการเมืองเมืองด้วยหรือไม่ ดังนั้น เสนอแก้ไขความใน (๒) ของวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “(๒) เลือกหัวหน้าพรรคการเมืองเหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกและกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง” ทั้งนี้ ขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการดำเนินการปรับถ้อยคำที่ปรากฏในร่างมาตราต่างๆ ให้สอดคล้องกับการแก้ไขบทบัญญัติใน (๒) ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐ ก่อนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ ต้องประชุมร่วมกันโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคนเพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง และข้อบังคับ

(๒) เลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(๓) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการกำหนด

ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองตาม (๑) ต้องไม่มีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่จดทะเบียนหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ หรือของพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งไว้แล้วตามมาตรา ๑๘

การประชุมตามวรรคหนึ่งต้องมีบันทึกการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร และมติของที่ประชุมให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของผู้เข้าร่วมประชุม โดยผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนซึ่งต้องทำโดยเปิดเผย และการมอบหมายให้ลงคะแนนแทนกันจะกระทำมิได้

ในกรณีที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๘ ให้ถือว่าการประชุมตามวรรคหนึ่งเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่หนึ่งของพรรคการเมือง”

มาตรา ๑๘

“มาตรา ๑๘ บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ จำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนไว้ก่อน แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามมาตรา ๙ ก็ได้ แต่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้ง ถ้ามิได้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในเวลาดังกล่าวให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและมีมติเพิกถอนการรับแจ้ง และให้นายทะเบียนแจ้งมติของคณะกรรมการให้ผู้แจ้งทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติในกรณีเช่นนี้ให้นำมาตรา ๑๗ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่แจ้งตามวรรคหนึ่งต้องมีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งตามวรรคหนึ่งไว้แล้วหรือของพรรคการเมืองที่จดทะเบียนหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว

แบบ หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้ง และการรับแจ้ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง และคำประกาศอุดมการณ์ของพรรคการเมืองที่จะจัดตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า รูปแบบการบัญญัติร่างมาตรานี้ จัดเรียงลำดับถูกต้องตามหลักการร่างกฎหมายหรือไม่

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า บทบัญญัติร่างมาตรานี้เป็นขั้นตอนการจดทะเบียนการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน ไม่ใช่ขั้นตอนการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ดังนั้น รูปแบบการบัญญัติร่างมาตรานี้ ได้จัดเรียงลำดับถูกต้องตามหลักการร่างกฎหมาย

ประธานกรรมการสอบถามว่า มีผู้เสนอความเห็นในการจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองในเรื่องกำหนดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันในวรรคหนึ่งอย่างไร

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ประเด็นที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาดังข้อสังเกตเป็นเรื่องระยะเวลาดำเนินการหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามที่บัญญัติในบทเฉพาะกาล ซึ่งในประเด็นดังกล่าวได้ชี้แจงว่ากรณีขั้นตอนการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง หากพรรคการเมืองมีสมาชิกยังไม่ครบห้าร้อยคน ก็ให้ผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมืองจำนวนสิบห้าคนสามารถขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองก่อนได้ แต่จะต้องดำเนินการเชิญชวนให้บุคคล

เข้ามาเป็นผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่
จัดแจ้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕

“มาตรา ๑๕ ข้อบังคับต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ และไม่ใช่อุปสรรคต่อการปฏิบัติ
หน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและชื่อย่อพรรคการเมือง

(๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง

(๓) คำประกาศอุดมการณ์และนโยบายของพรรคการเมือง

(๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร

(๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคการเมือง

(๖) การเลือกตั้งหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง
และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เภรัณยิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก
คณะกรรมการบริหารและกรรมการบริหารพรรคการเมืองหัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมืองและ
ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(๗) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๘) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิกและการพ้นจากการเป็น
สมาชิก

(๙) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรคการเมือง และความรับผิดชอบ
ของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๐) มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้บริหารและสมาชิกพรรคการเมือง

(๑๑) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองจะส่งรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎร
เห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี

(๑๓) การบริหารการเงินทรัพย์สินและการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองสาขาพรรคการเมืองและ
ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดซึ่งต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก

(๑๔) รายได้ของพรรคการเมืองการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งเรียก
เก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

(๑๕) การเลิกพรรคการเมืองสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

ข้อบังคับตาม (๖) (๗) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง
การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีลักษณะ
ต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๓) กระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าง แทรกแซง หรือมีส่วนร่วม
ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมจะกระทำมิได้

พรรคการเมืองอาจกำหนดในข้อบังคับให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพ
ตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า มีผู้เสนอความเห็นในการจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ในเรื่องการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท ซึ่งบัญญัติใน (๑๔) โดยมีข้อเสนอว่าไม่ควรกำหนดให้เรียกเก็บจากสมาชิกพรรคการเมือง

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า มีผู้เสนอความเห็นว่า เหตุใดจึงบังคับการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิก โดยมีข้อเสนอให้ยกเลิกหลักการดังกล่าว หรืออาจกำหนดให้พรรคการเมืองเป็นผู้ออกข้อบังคับพรรคการเมืองในเรื่องการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองว่าจะเก็บจำนวนเท่าใด หรือไม่เก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกก็ได้

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- พรรคการเมืองต่างๆ เห็นด้วยกับการกำหนดหลักการในเรื่องการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมือง โดยมีข้อเสนอว่าควรให้พรรคการเมืองเป็นผู้กำหนดอัตราขั้นต่ำว่าจะเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละเท่าใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า เงินค่าบำรุงพรรคการเมืองใน (๑๔) กำหนดให้เรียกเก็บจากสมาชิกในอัตราขั้นต่ำไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท ส่วนพรรคการเมืองจะไปกำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองว่าจะเรียกเก็บในจำนวนที่สูงกว่าที่กำหนดก็ได้ แต่ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้พรรคการเมืองเป็นผู้ออกข้อบังคับพรรคการเมืองว่าจะเรียกเก็บอัตราขั้นต่ำที่แตกต่างจากที่กำหนดใน (๑๔) หรือจะไม่เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกเลยก็ได้

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ควรคงหลักการเรื่องการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาทไว้ตามหลักการเดิมของคณะกรรมการ

- การกำหนดค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท อาจส่งผลกระทบต่อพรรคการเมืองขนาดเล็ก ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เป็นประชาชนในระดับรากหญ้า ดังนั้นควรปรับลดจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่เรียกเก็บจากสมาชิกลง

- ค่าบำรุงพรรคการเมืองที่เรียกเก็บจากสมาชิกพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๑๕ (๑๔) ที่กำหนดให้พรรคการเมืองกำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมืองโดยเรียกเก็บจากสมาชิกปีละไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยบาท หากพิจารณาในแง่ของจำนวนเงินนั้นไม่ถือว่าเป็นจำนวนเงินที่สูงแต่อย่างใด แต่หากจะพิจารณาในแง่ของการบังคับให้พรรคการเมืองต้องเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมืองแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องใหม่ซึ่งไม่เคยปฏิบัติกันมา ดังนั้น จึงควรบัญญัติในลักษณะที่ไม่เป็นการบังคับพรรคการเมือง โดยเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองเป็นผู้กำหนดจำนวนเงินได้เองว่าจะเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกเป็นจำนวนเงินเท่าใดน่าจะมีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า การกำหนดค่าบำรุงพรรคการเมืองที่สมาชิกจะต้องจ่ายเป็นรายปีนั้น เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของพรรคการเมืองและสมาชิกของพรรคการเมือง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองกับสมาชิกมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ พรรคการเมืองต้องมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองกับสมาชิกพรรคการเมืองที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และจะส่งผลทำให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและเป็นสถาบันทางการเมืองมากขึ้นอีกด้วย ประกอบกับวิธีการจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองนั้น

ปัจจุบันมีวิธีการจ่ายได้หลากหลายวิธี ดังนั้น จึงควรคงหลักการเรื่องการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองเอาไว้

- การเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกนั้น เมื่อพิจารณาหลักการเปรียบเทียบกับ การเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองของต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าเป็นการกำหนดจำนวนเงินที่ต่ำมาก ซึ่งการจ่ายเงินเป็นค่าบำรุงพรรคการเมืองนั้นเป็นเรื่องของหลักการทางเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ กลุ่มคนที่ไม่พร้อมที่จะจ่ายจริงๆ คือ กลุ่มที่มีฐานะยากจน ซึ่งการพัฒนาคนดังกล่าวจะต้องพัฒนาให้เป็นผู้เลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพเสียก่อน แล้วจึงค่อยพัฒนาให้เข้าไปมีส่วนร่วมโดยการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองต่อไปในอนาคต สำหรับกลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจพร้อมที่จะจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมือง แต่ไม่ยอมที่จะจ่าย ดังนั้น การเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจะต้องเป็นการเข้าไปเพื่อมีส่วนร่วมในการผลักดันนโยบายของพรรคการเมือง แต่ในสังคมไทยการเป็นสมาชิกที่มีส่วนร่วมกับพรรคการเมืองอย่างแท้จริงเกิดขึ้นได้ยาก ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติของคนไทยในเรื่องการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมือง อาจมีการปรับลดจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่เรียกเก็บจากสมาชิกลงได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในเรื่องเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองนั้น อาจบัญญัติให้สมาชิกสามารถเสียค่าบำรุงพรรคการเมืองแบบตลอดชีพได้ด้วย โดยกำหนดอัตราค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นจำนวนเงินสองพันบาท ซึ่งเฉลี่ยระยะเวลาในการเป็นสมาชิกจนถึงยี่สิบปี

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เมื่อพิจารณาถึงการกำหนดจำนวนเงินเป็นค่าบำรุงพรรคการเมืองที่เรียกเก็บจากสมาชิกพรรคการเมืองนั้น เดิมร่างที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอนั้นได้กำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกปีละสองร้อยบาท ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีการปรับลดจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองลงมาให้เหลือปีละหนึ่งร้อยบาทเท่านั้น ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างประชาชนจำนวนสองหมื่นคน ปรากฏว่า ประชาชนประมาณร้อยละ ๒๑ ไม่เห็นด้วยกับการให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมือง และประชาชนประมาณร้อยละ ๓๐ เห็นควรให้พรรคการเมืองเป็นผู้กำหนดจำนวนเงินในการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองเอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการในการกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกนั้น มีหลักคิดอยู่สามประการ คือ ๑) หลักคิดที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง ๒) หลักคิดที่ต้องการให้ประชาชนเป็นเจ้าของพรรคการเมือง และ ๓) หลักคิดที่ต้องการป้องกันมิให้นายทุนเข้ามาบงการพรรคการเมือง ซึ่งกลไกที่กำหนดไว้ก็เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทั้งสามประการดังกล่าว ดังนั้น หากตัดกลไกและหลักคิดข้อใดข้อหนึ่งออกไปจะส่งผลทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ อย่างไรก็ตาม ในประเด็นการดำเนินการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกอาจดำเนินการเรียกเก็บได้ยาก เนื่องจากบางพรรคการเมืองมีสมาชิกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น อาจกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลในเรื่องดังกล่าวว่า ในเบื้องต้นให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกให้ได้จำนวนสองหมื่นคนก่อน ส่วนจำนวนสมาชิกที่เหลือที่ยังเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคไม่ได้นั้น ก็ไม่ควรลบชื่อสมาชิกที่ยังไม่จ่ายค่าบำรุงพรรคออกจากการเป็นสมาชิกทันที โดยอาจกำหนดระยะเวลาเพื่อเป็นการผ่อนปรนไว้ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เงินทุนประเดิมในการจดทะเบียนตั้งพรรคการเมืองนั้น พรรคการเมืองที่จดทะเบียนพรรคการเมืองใหม่ไม่สามารถที่จะผ่อนปรนระยะเวลาในการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองในการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่กำหนดไว้ให้มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนห้าร้อยคนนั้น จะทำให้พรรคการเมืองที่มาขอจดทะเบียนพรรคการเมืองใหม่ได้เปรียบพรรคการเมืองที่จดทะเบียนไว้แล้วก่อนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า จากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน มีประเด็นการวิพากษ์วิจารณ์ว่า การกำหนดบังคับให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองอาจเป็นการขัดกับรัฐธรรมนูญหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยก่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในประเด็นการวิพากษ์วิจารณ์ว่าการกำหนดหลักเกณฑ์บังคับให้พรรคการเมืองเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกนั้น อาจเป็นการสร้างภาระและกีดกันมิให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองตามมาตรา ๔๕ ประกอบกับมาตรา ๒๖ ของร่างรัฐธรรมนูญนั้น ได้มีการชี้แจงแล้วว่า การกำหนดอัตราในการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองดังกล่าว เป็นการเรียกเก็บเพื่อรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง และเมื่อมีพรรคการเมืองเกิดขึ้นแล้วก็ต้องมีเงินที่จะต้องใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต้องเป็นด้วยความสมัครใจซึ่งมิได้มีการบังคับว่าทุกคนจะต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ดังนั้น เงื่อนไขเรื่องความสมัครใจจึงไม่เป็นการขัดต่อร่างรัฐธรรมนูญนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เรื่องพรรคการเมืองเป็นเสรีภาพในการรวมกลุ่มกัน ซึ่งพรรคการเมืองเป็นสถาบันที่เป็นตัวแทนของประชาชน โดยจะต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองเป็นจำนวนมากพอที่จะทำหน้าที่แทนประชาชนได้ และสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ของการเป็นพรรคการเมืองไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้ โดยไม่เป็นการขัดต่อเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติแต่อย่างใด ซึ่งจะแตกต่างจากเสรีภาพในการรวมกลุ่มกันเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งทุกคนมีเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองได้อยู่แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๒

“มาตรา ๓๒ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน และจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาโดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขาต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขานั้นไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน

เมื่อจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้นในภาคใดแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาต่อนายทะเบียนและประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขานั้น

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ต้องมีรายการตามที่นายทะเบียนกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีแผนผังแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง และชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการ

สาขาพรรคการเมืองซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า จากการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในประเด็นการกำหนดจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองไว้ไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนภายในสี่ปี อาจเป็นการกำหนดจำนวนที่มากเกินไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้มีสมาชิกพรรคการเมืองห้าพันคนภายในหนึ่งปี และให้มีสมาชิกพรรคการเมืองเพิ่มขึ้นเป็นสองหมื่นคนภายในสี่ปี เป็นการกำหนดโดยคาดหวังให้พรรคการเมืองได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม อาจจะปรับลดจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองลงได้แต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าพันคน ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงการกำหนดให้พรรคการเมืองเมื่อจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้วภายในหนึ่งปีจะต้องมีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยสี่สาขา ซึ่งต้องมีสมาชิกในแต่ละสาขาจำนวนห้าร้อยคน คิดรวมสี่สาขาจะมีจำนวนสมาชิกเป็นสองพันคน ดังนั้น เมื่อครบหนึ่งปีพรรคการเมืองจะมีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองอย่างน้อยเจ็ดพันคน ซึ่งต่อไปในอนาคตจะต้องมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเท่าใดนั้นก็ย่อมมีผลต่อการได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองมากขึ้นด้วย ดังนั้น อาจปรับลดจำนวนสมาชิกที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีน่าจะมีความเหมาะสม

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า การแก้ไขโดยกำหนดจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองเป็นไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนนั้น สามารถที่จะให้เหตุผลประกอบในการแก้ไขได้ว่าเป็นการกำหนดจำนวนสมาชิกให้สอดคล้องกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายซึ่งต้องใช้จำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนหนึ่งหมื่นคนเช่นกัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในประเด็นการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองนั้น ซึ่งแต่เดิมไม่เคยมีการเรียกเก็บ จึงอาจทำให้ประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกพรรคการเมืองลังเลที่จะจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นรายปี เนื่องจากสมาชิกพรรคการเมืองอาจมีคำถามว่าตนจะได้อะไรจากพรรคการเมืองหากชำระเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองแล้ว ประกอบกับการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองยังไม่เกิดเพราะต้องมีการจัดตั้งพรรคการเมืองก่อน อย่างไรก็ตาม สิทธิที่จะเกิดกับสมาชิกพรรคการเมืองทันทีคือ การมีส่วนร่วมในการพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้น ในประเด็นการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกนั้น ควรมีการขยายกรอบระยะเวลาในการดำเนินการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองออกไปเป็นระยะเวลาพอสมควร

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๒ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน และจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละ

ภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาโดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขามีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขานั้นไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน

เมื่อจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้นในภาคใดแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาต่อนายทะเบียนและประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขานั้น

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ต้องมีรายการตามที่นายทะเบียนกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีแผนผังแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง และชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย”

มาตรา ๒๓

“มาตรา ๒๓ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างน้อยพรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

(๑) เสริมสร้างให้สมาชิกและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและการใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบ

(๒) เสนอแนวทางการพัฒนาประเทศและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างมีเหตุผลโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุ กับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ประกอบกัน

(๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างมีเหตุผล

(๔) สร้างเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง รู้จักยอมรับความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่าง และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า ร่างมาตรา ๒๓ มีประเด็นในเรื่องการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ซึ่งได้กำหนดโทษไว้ในร่างมาตรา ๙๖ ในกรณีที่พรรคการเมืองไม่ดำเนินการตามร่างมาตรา ๒๓ โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น และเพิกถอนสิทธิรับเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น ซึ่งอาจเป็นการกำหนดโทษที่ร้ายแรงเกินไป ประกอบกับการไม่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามร่างมาตรา ๒๓ มีความหมายที่กว้างมากเกินไป

นายธนาวุฒิ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า การดำเนินกิจกรรมตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๓ นั้น มีด้วยกัน

สื่อนุมตรา ซึ่งในแต่ละพรรคการเมืองอาจไม่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองครบทุกอนุมาตรา และโทษที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๙๖ ร้ายแรงเกินไป ทั้งนี้ เคยมีประเด็นในการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญว่า การกำหนดโทษในกรณีที่พรรคการเมืองไม่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามร่างมาตรา ๒๓ จะนำมาเป็นเหตุในการปรับลดเงินที่ได้รับอุดหนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองอีกด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากโทษที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๙๖ ในกรณีที่พรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๒๓ เป็นโทษที่ร้ายแรงเกินไป ควรนำมาบัญญัติเป็นโทษตามร่างมาตรา ๗๔ แทน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๔

“มาตรา ๗๔ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๒ ให้พรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ๗๒ (๑) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามที่อยู่เสียภาษีได้ระบุไว้

(๒) จัดสรรร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุงที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมาแต่เงินที่จัดสรรให้ต้องไม่เกินเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองนั้นได้รับจากสมาชิกในปีที่ผ่านมา

(๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับสำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมือง

ทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๖๐ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) และ (๒) แล้ว

ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดใช้คืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมืองและส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิดหรือรับผิดน้อยกว่าที่คณะกรรมการยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้มีไม่พอ ให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะไต่เบี่ยเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดตามคำพิพากษา

เงินที่เหลือจากการจัดสรรให้ส่งคืนเข้ากองทุน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๗๔ วรรคสองและเพิ่มความเป็นวรรคสาม ดังนี้

“เงินที่เหลือจากการจัดสรรให้ส่งคืนเข้ากองทุนในกรณีพรรคการเมืองใดมิได้ดำเนินการตาม
มาตรา ๒๓ และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งเตือนแล้วยังมิได้ปฏิบัติตาม คณะกรรมการอาจลดจำนวนเงินที่จะจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้”

เงินที่เหลือจากการจัดสรรให้ส่งคืนเข้ากองทุน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๔ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๒ ให้พรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ๗๒ (๑) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามที่อยู่อาศัยได้ระบุไว้

(๒) จัดสรรร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุงที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมาแต่เงินที่จัดสรรให้ต้องไม่เกินเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองนั้นได้รับจากสมาชิกในปีที่ผ่านมา

(๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับสำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมือง

ทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๖๐ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) และ (๒) แล้ว

ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดเชยคืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมืองและส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิดหรือรับผิวน้อยกว่าที่คณะกรรมการยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้ไม่พอ ให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะไต่เบี่ยเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดตามคำพิพากษา

เงินที่เหลือสหภาพพรรคจัดสรรให้สมาชิกเข้ากองทุน ในกรณีพรรคการเมืองใดมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๓ และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งเตือนแล้วยังมิได้ปฏิบัติตาม คณะกรรมการอาจลดจำนวนเงินที่จะจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้”

เงินที่เหลือจากการจัดสรรให้ส่งคืนเข้ากองทุน”

มาตรา ๗๖

“มาตรา ๗๖ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๗๖ ออกทั้งมาตรา เนื่องจากได้นำโทษของการไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๒๓ ไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๗๔ วรรคสอง แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๗๖ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๔๔

“มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิก หรือผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใดเพื่อได้รับแต่งตั้งหรือสัญญาว่าจะได้รับแต่งตั้ง หรือเพราะเหตุที่ได้แต่งตั้งให้ผู้นั้นหรือบุคคลใดดำรงตำแหน่งในทางการเมือง หรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ

ห้ามมิให้ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือสมาชิก เพื่อจูงใจให้แต่งตั้งตนหรือบุคคลอื่นใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองหรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือสมาชิกด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า โทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดตามร่างมาตรา ๔๔ ซึ่งมีโทษสูงสุดถึงประหารชีวิตอาจเป็นการกำหนดโทษที่ร้ายแรงเกินไป ไม่ได้สัดส่วนกับการไม่ปฏิบัติร่างมาตรา ๔๔ ดังนั้น จึงเห็นควรให้แก้ไขอัตราโทษที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๐๔

ประธานกรรมการกล่าวว่า โทษที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๐๔ นั้น มีความเหมาะสมกับความผิดตามร่างมาตรา ๔๔ แล้ว เนื่องจากความผิดตามร่างมาตรา ๔๔ เป็นการเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ให้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง หรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งถือว่าเป็นโทษที่ร้ายแรง นอกจากนี้ เสนอแก้ไขร่างมาตรา ๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิก หรือผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใดเพื่อ ได้รับแต่งตั้งหรือสัญญาว่าจะได้รับแต่งตั้งหรือเพราะเหตุที่ได้แต่งตั้งให้ผู้นั้นหรือบุคคลใดได้รับแต่งตั้งหรือสัญญาว่าจะให้ได้รับแต่งตั้งหรือ เพราะเหตุที่ได้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง หรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ

ห้ามมิให้ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิก หรือผู้ใด เพื่อจูงใจให้ แต่งตั้งตนหรือบุคคลอื่นใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองหรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือสมาชิกด้วย”
ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- คำว่า “ผู้ใด” ที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๔๔ นั้น ผู้นั้นไม่จำเป็นจะต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ก็มีความผิดตามร่างมาตรา ๔๔ ได้

- มีกรรมการสอบถามว่า หากเกิดกรณีที่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งประกาศว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเท่านั้นที่จะได้เป็นรัฐมนตรี จะมีความผิดตามร่างมาตรา ๔๔ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การประกาศในลักษณะดังกล่าวไม่เป็นความผิดตามร่างมาตรา ๔๔

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า เจตนารมณ์เดิมของร่างมาตรา ๔๔ จะมุ่งเอาผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองที่กระทำผิดเป็นหลัก ดังนั้น การบัญญัติคำว่า “ผู้ใด” ไว้ในร่างมาตรา ๔๔ อาจเป็นการบัญญัติที่เปิดกว้างมากเกินไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่บัญญัติคำว่า “ผู้ใด” ไว้ในร่างมาตรา ๔๔ เนื่องจากเกรงว่าจะมีผู้ที่คอยบังการพรรคการเมืองอยู่ภายนอกพรรค โดยผู้นั้นไม่ได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง จึงบัญญัติให้สามารถเอาผิดกับบุคคลดังกล่าวได้ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิก หรือผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใดเพื่อ ไม่ได้รับแต่งตั้งหรือสัญญาว่าจะได้รับแต่งตั้งหรือเพราะเหตุที่ได้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง หรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ

ห้ามมิให้ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือสมาชิก หรือผู้ใด เพื่อจูงใจให้ แต่งตั้งตนหรือบุคคลอื่นใด ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองหรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือสมาชิกด้วย”

มาตรา ๔๓

“มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองสนับสนุนหรือส่งเสริมบุคคลใดให้กระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดินหรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า โทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดตามร่างมาตรา ๔๓ นั้น ซึ่งมีโทษสูงสุดถึงประหารชีวิตอาจเป็นการกำหนดโทษที่ร้ายแรงเกินไป ไม่ได้สัดส่วนกับการไม่ปฏิบัติร่างมาตรา ๔๓ ดังนั้น จึงเห็นควรให้แก้ไขอัตราโทษที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๐๔ เสียใหม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๔๓ แล้ว เห็นว่าเป็นการบัญญัติรวมเอาการกระทำที่เป็นความผิดที่ร้ายแรงแตกต่างกันเอาไว้ แต่โทษของการฝ่าฝืนนั้นได้กำหนดไว้ให้มีโทษเท่ากัน ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการแยกการกระทำที่เป็นความผิดที่เกี่ยวกับการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ ออกจากการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดิน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงโทษของการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๔๓ ประกอบกับร่างมาตรา ๘๑ ซึ่งเห็นได้ว่าความผิดยังไม่ร้ายแรงเท่ากับความผิดที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๔๔ เนื่องจากเป็นการกระทำที่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการกระทำความผิด และอาจเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาได้ในตัวอยู่แล้ว

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เมื่อพิจารณาโทษที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๘๑ เป็นการกำหนดเพื่อลงโทษพรรคการเมืองด้วยการยุบพรรคการเมืองที่กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๓

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า กรณีการกระทำความผิดตามร่างมาตรา ๔๓ นั้น อาจยังไม่มีความชัดเจนว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตราใด ดังนั้น จึงมีความจำเป็นจะต้องกำหนดโทษเอาไว้สำหรับความผิดตามร่างมาตรา ๔๓

ประธานกรรมการสอบถามว่า คำว่า “ราชบัลลังก์” ที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๔๓ ได้มีการบัญญัติถ้อยคำดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า คำว่า “ราชบัลลังก์” ได้มีการบัญญัติถ้อยคำดังกล่าวไว้ในมาตรา ๖๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเป็นการห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบริจาคเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ ซึ่งการกระทำดังกล่าวได้กำหนดให้มีโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความผิดบางอย่างเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอยู่แล้ว ดังนั้น มีความจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องนำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความผิดฐานบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักรมีการกำหนดโทษไว้อย่างไร

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความผิดฐานบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักรไม่ได้มีการกำหนดฐานความผิดดังกล่าวไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อล้มล้างเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ อำนาจนิติบัญญัติ แบ่งแยกราชอาณาจักร เป็นกบฏต้องประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต สำหรับมาตรา ๑๑๔ เป็นความผิดเกี่ยวกับการสะสมอาวุธหรือเตรียมการกบฏ มีโทษจำคุกสามปีถึงสิบห้าปี

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความผิดในร่างมาตรา ๔๓ ที่เกี่ยวกับกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ น่าจะกำหนดโทษสูงสุดถึงประหารชีวิตได้ โดยให้แยกการกระทำตามร่างมาตรา ๔๓ เรียงลำดับเป็นอนุมาตรา และกำหนดโทษในแต่ละอนุมาตราที่แตกต่างกันจะมีความเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรแยกการกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับร่างมาตรา ๔๓ ออกมาเป็นสองวรรค โดยวรรคแรกให้เป็นความผิดเกี่ยวกับกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ โดยให้กำหนดโทษสูงสุดให้ประหารชีวิต สำหรับการกระทำที่เป็นการบ่อนทำลายเศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดินหรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ ให้กำหนดโทษเท่ากับโทษที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการไปบัญญัติแยกโทษของร่างมาตรา ๔๓ และร่างมาตรา ๔๔ ออกจากกัน และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้พรรคการเมืองเสนอหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคจากผู้ใด เพื่อกระทำการหรือสนับสนุนหรือส่งเสริมบุคคลใดให้กระทำผิดหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการ บ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดินหรือ กระทำผิดอันเป็นโทษต่อชนหรือบุคคลบางบุคคลบางวิชาชีพหรืออาชีพหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือ กระทำผิดอันเป็นโทษต่อสหภาพประชาชนหรือชาติของประเทศ

ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการหรือส่งเสริม สนับสนุนให้ ผู้ใดกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือ กระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ”

โดยหากมีการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งให้โทษคงเดิมเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริจาค แต่หากกระทำความผิดตามวรรคสองจะมีการกำหนดโทษขึ้นใหม่เพราะความผิดตามวรรคสองยังไม่สามารถ ระบุได้ว่าเป็นความผิดทางอาญาหรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกระทำความผิดตามวรรคสองสามารถใช้บทลงโทษเดียวกับการ กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้ โดยหากการกระทำความผิดตามวรรคสองมีโทษทางอาญาด้วยให้ถือว่า เป็นการกระทำความผิดหลายบท

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากต้องการการกระทำความผิดตามวรรคสองสามารถใช้บทลงโทษ เดียวกับการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งให้แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องบทกำหนดโทษในร่างมาตรา ๑๐๓

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้พรรคการเมืองเสนอหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคจากผู้ใด เพื่อกระทำการหรือสนับสนุนหรือส่งเสริมบุคคลใดให้กระทำผิดหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการ บ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดินหรือ กระทำผิดอันเป็นโทษต่อชนหรือบุคคลบางบุคคลบางวิชาชีพหรืออาชีพหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือ กระทำผิดอันเป็นโทษต่อสหภาพประชาชนหรือชาติของประเทศ

ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการหรือส่งเสริม สนับสนุนให้ ผู้ใดกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือ กระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ”

มาตรา ๑๐๔

“มาตรา ๑๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ หรือมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษประหารชีวิต ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของ ผู้นั้นด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ในประมวลกฎหมายมาตรา ๑๔๙ เป็นเรื่องการกระทำความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยผู้กระทำความผิดต้องเป็นเจ้าของหน้าที่ ผู้ที่ร่วมกระทำความผิดคือผู้สนับสนุน

จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมความว่า “ผู้ใด” ในที่นี้ ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมืองหรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักการเดียวกับประมวลกฎหมายอาญา

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ความว่า “ผู้ใด” ในที่นี้ ให้หมายถึงผู้ที่ถูกกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๔ และหมายความรวมถึงบุคคลอื่นที่กระทำความผิดด้วย เช่น เป็นบุคคลที่ไม่ได้มีตำแหน่งในพรรคการเมือง แต่ทำให้บุคคลอื่นเชื่อว่าสามารถแต่งตั้งหรือสัญญาว่าจะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง หรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๔ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑๐

บทกำหนดโทษ

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความคิดเห็นว่า ในบทกำหนดโทษ มีหลายมาตราที่มีบทกำหนดโทษเดียวกัน เช่น ร่างมาตรา ๑๑๒ และร่างมาตรา ๑๑๓ จึงควรมีการจัดเรียงเรื่องบทกำหนดโทษเสียใหม่

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการไปจัดเรียงเรื่องบทกำหนดโทษ รวมทั้งให้แยกในเรื่องสั่งให้ทำ (ผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม) และเรื่องห้าม (ผู้ใดฝ่าฝืน) ด้วย

บทเฉพาะกาล

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ตามที่พรรคการเมืองได้เสนอความเห็นในเรื่องการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกคนละหนึ่งร้อยบาทต่อปี คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าในวาระเริ่มแรกสมควรจะลดจำนวนเงินดังกล่าวหรือไม่

ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า เนื่องจากเป็นการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกในวาระเริ่มแรกอาจลดจำนวนเงินดังกล่าวลงได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากจะลดจำนวนเงินลงจะให้ลดเป็นจำนวนเท่าใด และจะอธิบายต่อประชาชนอย่างไรถึงเหตุผลในการลดจำนวนเงินดังกล่าว ทั้งนี้ หากจะลดจำนวนเงินลงจะต้องใช้จำนวนเงินดังกล่าวกับทุกพรรคการเมืองทั้งพรรคการเมืองที่จะเกิดขึ้นใหม่และพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิม โดยอาจมีการกำหนดเพิ่มเติมดังนี้

๑. ในวาระเริ่มแรกเป็นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกคนละห้าสิบบาทต่อปี ซึ่งพรรคการเมืองก็ต้องไปออกข้อบังคับพรรคการเมืองเพื่อเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าห้าสิบบาทต่อปี และหากครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันแล้วสมาชิกพรรคผู้ใดไม่ได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองให้สมาชิกผู้นั้นพ้นจากสมาชิกภาพ

๒. ในวาระเริ่มแรกพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองที่เสียค่าบำรุงพรรคการเมืองอย่างน้อยห้าพันคน และต้องมีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เสียค่าบำรุงพรรคการเมืองจำนวนห้าร้อยคนในแต่ละสาขาพรรคการเมือง หากพรรคการเมืองสามารถจัดเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองดังกล่าวได้ก็สามารถคงสภาพพรรคการเมืองได้ต่อไป ส่วนสมาชิกพรรคการเมืองอื่นให้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง

ภายในสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากสมาชิกดังกล่าวไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองให้ถือว่าสมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าวเจตนาจะลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ สมาชิกที่ค้างชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเมื่อมาชำระในปีใดต้องจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองให้ครบถ้วน เช่น หากชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองในปีที่สามต้องชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองหนึ่งร้อยห้าสิบบาท หรือหากชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองในปีที่สี่ต้องชำระค่าสมาชิกสองร้อยบาท

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในการจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองนั้นพรรคการเมืองที่จะเกิดขึ้นใหม่และพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิมควรต้องใช้หลักการเดียวกัน เช่น พรรคการเมืองต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองที่เสียค่าบำรุงพรรคการเมืองห้าร้อยคนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ห้าพันคนภายในหนึ่งปี และหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปี

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองไม่อาจใช้หลักการเดียวกันได้ เพราะพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิมนั้นต้องมีจำนวนสมาชิกห้าพันคนอยู่แล้วตามกฎหมายเดิม และแม้จะเสียสิทธิในเรื่องจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่จะต้องจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองจำนวนห้าร้อยคน แต่ก็มีความได้เปรียบเรื่องทุนประเดิมที่พรรคการเมืองมีอยู่ก่อนแล้ว และควรมีการกำหนดเพิ่มเติมว่าพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิมหากพรรคการเมืองใดมีสมาชิกพรรคการเมืองไม่ถึงห้าพันคนภายในหนึ่งปี พรรคการเมืองดังกล่าวก็ควรสิ้นสุดสภาพไป แต่ทั้งนี้พรรคการเมืองที่สิ้นสุดสภาพดังกล่าวสามารถมาจดทะเบียนพรรคการเมืองใหม่ได้ และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจัดทำร่างบทเฉพาะกาลมาใหม่เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ไม่ควรลดค่าบำรุงพรรคการเมืองจากหนึ่งร้อยบาทเป็นห้าสิบบาท แต่อาจขยายเวลาการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากภายในหนึ่งปีเป็นภายในสองปี

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๕๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นายเผ่าพันธุ์ นवलสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์